

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
د اساسي قانون پر تطبيق د څارني خپلواک کميسيون
دولت جمهوري اسلامي افغانستان
کمیسیون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی

Islamic Republic State of Afghanistan
Independent Commission for Overseeing the
Implementation of Constitution

تاریخ: ۱۳۹۸/۱۰/۳

شماره: (۵)

نظریه حقوقی کمیسیون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی در خصوص احاله شرکت برشنا مبني احضار رئیس و اعضای هیئت عامل آن شرکت در جلسات شورای ملی

ریاست عمومی اجرائیه د افغانستان برشنا شرکت، طی مکتوب شماره ۱۸۶۱/۱۸۶۴ مؤرخ ۱۳۹۸/۹/۶ خویش که به شرح ذیل مواصلت ورزیده، خواستار نظریه حقوقی کمیسیون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی گردیده است: «د افغانستان برشنا شرکت مطابق به قانون شرکت های محدود والمسئولیت تشکیل و مطابق به اساسنامه خود فعالیت می نماید، مسئولین اجرایی این شرکت در ماه چندین بار به جلسات شورای محترم ملی احضار و در برابر سوالات آنها پاسخ ارائه می نماید. این اداره از آن مقام محترم طالب توضیحات ذیل می باشد:

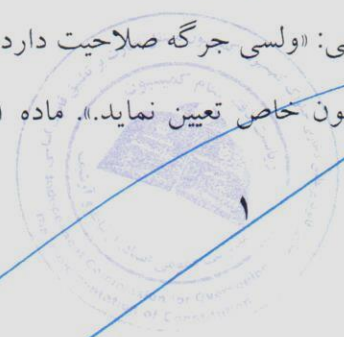
۱- آیا شورای محترم ملی مطابق به احکام قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان می تواند رئیس و اعضای هیئت عامل شرکت را در جلسات عمومی شورا احضار و استجواب نماید؟

۲- آیا کمیسیون های شورای محترم ملی صلاحیت دارند تا اجراءات سالانه شرکت برشنا (قراردادها، معاشات و تقرری ها) را مورد تفتیش و بررسی قرار دهند؟ ...»

کمیسیون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی، موضوع را در جلسه روز یکشنبه مؤرخ ۱۳۹۸/۱۰/۱ خود مورد بحث قرار داده و به اتفاق آرا نظریه حقوقی ذیل را ارائه می دارد:

۱- موضوع استجواب مسئولین توسط ولسی جرگه و کمیسیون های شورای ملی، در ماده نود و سوم قانون اساسی مورد حکم قرار گرفته است. طبق حکم این ماده: «هریک از کمیسیون های هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هریک از وزرا در موضوعات معین سوال نماید...» چنانچه ملاحظه می گردد مخاطب ماده فوق شخص وزیر است که بر اساس آن، کمیسیون های شورای ملی صلاحیت استجواب از وزیر را دارند.

۲- طبق حکم ماده هشتاد و نهم قانون اساسی: «ولسی جرگه صلاحیت دارد به پیشنهاد یک ثلث کل اعضا، جهت بررسی مطالعه اعمال حکومت، کمیسیون خاص تعیین نماید...» ماده ۷۱ قانون اساسی، افغانستان به تعریف

حکومت پرداخته و چنین صراحت دارد: «حکومت متشکل است از وزراء که تحت ریاست رئیس جمهور ایفای وظیفه می نمایند. تعداد وزرا و وظایف شان توسط قانون تنظیم می گردد.» با توجه به مواد نود و سوم، هشتاد و نهم و هفتاد و یکم قانون اساسی، اداراتی که در رأس آن وزیر قرار دارد، شورای ملی صلاحیت دارد تا وزیر را جهت پاسخگویی در مجلس عمومی احضار و یا هم در کمیسیونها مورد استجواب قرار دهد.

۳- مطابق بند نهم ماده پنجم قانون اداره عالی بررسی منتشره جریده رسمی (۱۱۰۱) مؤرخ ۱۳۹۲/۱/۱۰ که به تأسی از مواد پنجاهم، هفتاد و پنجم و نود و هشتم قانون اساسی وضع گردیده است، اداره عالی بررسی صلاحیت بررسی عملکرد امور مالی و حسابی شرکتهای دولتی و شرکتهایی را که دولت در آن سهام می باشد دارد. رئیس اداره عالی بررسی مطابق ماده دوازدهم قانون اداره عالی بررسی، به رئیس جمهور و شورای ملی پاسخگو می باشد. گزارش رئیس اداره عالی بررسی به رئیس جمهور و شورای ملی شامل گزارش بررسی در مورد صورت حسابهای قطعی بودجه سال مالی قبل در خلال مدت شش ماه سال مابعد، عواید و مصارف بودجه ادارات دولتی در سال مابعد، گزارش بررسی خاص عندالمطالبه، گزارش بررسی از مصارف محرم، گزارش بررسی عندالمطالبه از عملکرد می باشد. بنابراین شورای محترم ملی می تواند در امور مربوط به قراردادهای شرکت برشنا، ارائه خدمات این شرکت، امور مالی و سایر موضوعات مرتبط به آن، از اداره عالی بررسی طالب گزارش گردیده و از این مجرا شرکت برشنا را تحت نظارت قرار دهد.

۴- مطابق ماده چهل و ششم اساسنامه د افغانستان برشنا شرکت منتشره جریده رسمی شماره ۹۴۵ تاریخ ۱۵ ثور ۱۳۸۷، اعضای هیئت عامل شرکت برشنا در تصامیم شان نزد هیئت مدیره و مجمع سهامداران مسئول می باشند، مطابق اصول اداری بایستی این سلسله مراتب رعایت گردیده و شورای محترم ملی و کمیسیونهای مجلسین شورای ملی، در موارد مربوط به شرکت برشنا، رئیس و اعضای مجمع سهامداران و اعضای هیئت مدیره را که مطابق ماده چهارم اساسنامه این شرکت، وزیر مالیه رئیس، وزیر انرژی و آب معاون، و وزیر اقتصاد و شهرسازی و مسکن عضو هیئت مدیره اند، در صورت لزوم شورا می تواند این وزیران را در مجلس عمومی و یا کمیسیون مربوطه احضار و مورد استجواب قرار دهند.

۵- طبق بند چهارم و پنجم ماده سی و دوم اساسنامه شرکت برشنا، منظوری تقرر، تبدل، عزل، تأدیب و تعیین حقوق، امتیازات و مکافات هیئت عامل شرکت برشنا، از صلاحیت هیئت مدیره این شرکت است. زمانی که هیئت مدیره شرکت برشنا صلاحیتهای فوق الذکر را دارند، از تمام اعمال هیئت عامل در برابر شورای ملی

پاسخگو بوده و شورای ملی می تواند هیئت مدیره شرکت را که شامل چهار وزارت فوق الذکر می گردد، جهت پاسخگویی و استجواب در مجلس عمومی و یا هم کمیسیون های شورای ملی احضار نماید.

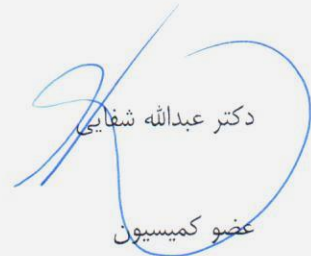
نتیجه

با توجه به مواد نود و سوم، هشتاد و نهم و هفتاد و یکم قانون اساسی، ماده پنجم و دوازدهم قانون اداره عالی بررسی، شورای محترم ملی می تواند هیئت مدیره شرکت برشنا به شمول وزرای مالیه، انرژی و آب، اقتصاد و شهرسازی را می گردد بابت عملکرد، قراردادها، استخدام و عزل کارکنان آن شرکت احضار، مورد استجواب و استیضاح قرار داده و از طریق وزرای مذکور فعالیت های شرکت برشنا را مورد مطالعه و نظارت قرار دهند. هم چنان در امور مربوط به قرار دادها و مسایل مالی، شورای ملی می تواند شرکت برشنا را از طریق اداره عالی بررسی، مورد تفتیش، نظارت و بررسی قرار دهد.

این نظریه حقوقی طی ۵ ماده ترتیب، به ریاست شرکت برشنا ارسال و به موجب حکم ماده ۱۵ قانون کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی از طریق رسانه های دولتی به اطلاع عموم رسانیده می شود.

دکتر سید ابوبکر متقی

عضو کمیسیون

دکتر عبدالله شفایی
عضو کمیسیون

قضاوتیار محمد عارف حافظ

منشی و عضو کمیسیون

دکتر عبدالرؤف هروی

عضو کمیسیون

قانونپوه دکتر محمد قاسم هاشمی

رئیس کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی

